

UCHWAŁA NR XXIX/223/21
RADY GMINY NOWE OSTROWY

z dnia 24 czerwca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Ostrowy na lata 2021 - 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) Rada Gminy Nowe Ostrowy uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2027 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Ostrowy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jacek Olesiński

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803). Dotychczas obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmowała lata 2014 - 2020. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2027 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego jej mieszkańców, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej. Opracowanie posłużyć ma lepszej, bardziej skutecznej, efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Nowe Ostrowy. Tym samym zasadne jest przyjęcie powyższej Strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jacek Olesiński

Załącznik do uchwały nr XXIX/223/21
Rady Gminy Nowe Ostrowy
z dnia 24 czerwca 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
DLA GMINY
NOWE OSTROWY
NA LATA 2021 - 2027**

Nowe Ostrowy, Czerwiec 2021 r.

SPIS TREŚCI:

1. Cel i proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
 - 1.1 Cel opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
 - 1.2 Proces konsultacji społecznych Strategii
 - 1.3 Powiązania celów Strategii z innymi dokumentami wyższego rzędu
 - 1.4 Uwarunkowania prawne

2. Charakterystyka gminy Nowe Ostrowy
 - 2.1 Położenie, mieszkańcy, powierzchnia i podział administracyjny
 - 2.2 Edukacja
 - 2.3 Kultura, sport i rekreacja
 - 2.4 Zasoby naturalne i kulturowe gminy

3. Działalność w Gminie Nowe Ostrowy w zakresie pomocy społecznej
 - 3.1 Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach
 - 3.2 Zespół Interdyscyplinarny

4. Diagnoza problemów społecznych gminy Nowe Ostrowy identyfikowanych przez ośrodek pomocy społecznej
 - 4.1 Bezrobocie
 - 4.2 Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba
 - 4.3 Ubóstwo
 - 4.4 Alkoholizm
 - 4.5 Sytuacja demograficzna
 - 4.6 Analiza SWOT

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2027
 - 5.1 Misja i cele gminy Nowe Ostrowy w zakresie polityki społecznej
 - 5.2 System realizacji Strategii

6. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

6.1 System wdrażania Strategii

6.2 Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

1. Cel i proces tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Przed władzami samorządowymi na poziomie lokalnym oraz organizacjami pomocy społecznej stoją trudne do rozwiązania problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje w dochodach rodzin, zjawiska związane z ubóstwem, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych – tworzą powiązany ze sobą konglomerat problemów społecznych, które decydują o sposobie odczuwania jakości życia poprzez społeczność lokalną.

Od skuteczności rozwiązywania problemów zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej jaką stanowi gmina. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego do zagadnień z zakresu polityki społecznej wymagane jest podejście strategiczne, również na poziomie lokalnym. Wyrazem tego podejścia jest „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy na lata 2021 - 2027”. Wytyczenie strategicznych kierunków oparte jest na diagnozie problemów społecznych występujących w gminie.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach, uzyskane w toku bieżącej jego działalności, dane uzyskane z GUS oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej na terenie gminy. Należy kontynuować przejście od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją jest udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

1.1. Cel opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy to efekt procesu wyboru długofalowych celów i ustalanie programów do realizacji zadań. Jest to również opis procesu zarządzania oraz ukierunkowany proces społeczny, którego celem jest stworzenie warunków do integracji społecznej osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Władze samorządowe gminy Nowe Ostrowy dostrzegły konieczność sformułowania celów dla rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy. Konieczność ta wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie dużo lepsze efekty, niż działania inwestycyjne, ale niespójne lub nie następujące po sobie w optymalnej kolejności.

Istotne jest również to, że strategia jest szansą na stworzenie długofalowej wizji oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Opracowanie strategii stwarza szansę na zwiększenie wiarygodności gminy wobec partnerów zewnętrznych. Warte podkreślenia jest również to, że planowanie strategiczne przyczyni się do przygotowania społeczności lokalnej do nadchodzących zmian.

Strategia stanowi również podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów działania poprawiających jakość życia we wszystkich obszarach życia społecznego.

Tworzenie strategii jest procesem dynamicznym, ciągłym, a jego efekty wdrożeniowe zależą od konsekwencji, zaangażowania ludzi i samorządu oraz od umiejętności i otwartości we wprowadzaniu konkretnych korekt w uchwalonej strategii.

1.2 Proces konsultacji społecznych Strategii

W procesie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy na lata 2021-2027 wzięto pod uwagę obszary i cele strategiczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

W związku z zaistniałym ogólnoswiatowym kryzysem zdrowotnym prace nad aktualną Strategią przebiegały w ograniczony sposób jeśli chodzi o konsultacje społeczne.

1.3 Powiązanie Strategii z innymi dokumentami wyższego rzędu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Ostrowy jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej 2020

Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej 2020 jest zaktualizowaną Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020.

Jest to kluczowy dokument strategiczny w sferze społecznej, który określa główne działania samorządu województwa łódzkiego w zakresie polityki społecznej.

Zawiera syntetyczną analizę sytuacji regionu łódzkiego, priorytety działania oraz misję polityki społecznej, za którą uznano „dążenie do wysokiego poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez skuteczne działania odpowiedzialnych za to instytucji polityki społecznej oraz wspieranie własnej aktywności życiowej mieszkańców w sferach: rodzinnej, zawodowej, społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz kulturalnej”.

Na podstawie wyznaczonych priorytetów polityki społecznej oraz sformułowanej misji określono następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Wdrażanie aktywnej polityki społecznej
2. Systemowa pomoc osobom i rodzinom;
3. Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień ;
5. Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych;
6. Propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym;

WOJEWÓDZKA STRATEGIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ 2030 (PROJEKT)

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi w myśl zapisów art. 16 b Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz.1507, 1622, 1690,1818) opracowuje strategię w zakresie polityki społecznej do roku 2030. W ramach przygotowania projektu dokumentu w 2019 roku wykonane zostały prace naukowo-badawcze (badania i analizy) oraz konsultacje eksperckie, wewnętrzne oraz społeczne z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego. Założenia oraz projekt Strategii został opracowany przez Regionalne Obserwatorium Integracji Społecznej w Łodzi we współpracy z firmą EGO – Evaluation for Government Organization. W procesie konsultacji eksperckich brali udział praktycy i przedstawiciele świata akademickiego. W konsultacjach wewnętrznych na poziomie instytucjonalnym uczestniczyli przedstawiciele instytucji z poziomu regionu, tworzący zespół roboczy ds. opracowania przedmiotowej Strategii. Z kolei w konsultacjach społecznych wzięli udział przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego województwa łódzkiego.

Kluczowe zasady, według których sporządzana jest Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2030 to:

- **Równość i Solidarność:** Strategia wspiera tworzenie równych warunków do osiągnięcia wysokiej jakości życia dla różnych grup mieszkańców odwołując się do solidarności w stosunku do grup osób wykluczonych społecznie lub na to wykluczenie narażonych.
- **Spójność i Włączenie:** Strategia wspiera realizowanie działań nastawionych na włączanie różnych grup ludności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym czy kulturalnym regionu, prowadząc do osiągnięcia spójności społecznej na obszarze województwa.
- **Partycypacja i Partnerstwo:** Strategia wspiera partycypację wszystkich interesariuszy, a w szczególności mieszkańców i organizacji społecznych, zarówno w realizacji zapisów Strategii, jak i szerzej, w realizacji działań władz publicznych szczebla regionalnego i lokalnego na zasadach partnerskich.
- **Ochrona przed dyskryminacją i stygmatyzacją:** Strategia wspiera przeciwdziałanie dyskryminacji i stygmatyzacji różnych grup mieszkańców z różnych powodów, w tym m.in.

płci, wieku, rasy, pochodzenia, statusu materialnego, wyznawanych poglądów, wiary, orientacji seksualnej.

- **Transparentność działań i procesów:** Strategia wspiera transparentność w realizacji działań przez władze szczebla regionalnego i lokalnego, która sprzyja budowaniu zaufania mieszkańców do władz publicznych, co ułatwia realizację zapisów Strategii.
- **Poszanowanie środowiska:** Strategia wspiera realizację działań z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Merytoryczny zakres strategii zorganizowany został wokół przypisanych do celów szczegółowych dokumentu kierunków działania, czyli głównych obszarów interwencji w ramach polityki społecznej. Wyodrębniono następujące kierunki:

- **Aktywne i silne społeczeństwo:**

- kapitał społeczny
- wsparcie rodziny
- edukacja
- kultura

- **Standardy i jakość życia:**

- ubóstwo oraz ubóstwo energetyczne
- aktywność zawodowa
- mieszkalnictwo
- zdrowy styl życia

- **Włączenie społeczno-zawodowe**

- wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu
- osoby starsze
- wsparcie osób uzależnionych lub narażonych na uzależnienia i zachowania ryzykowne
- bezdomność
- dostępność społeczno-przestrzenna

• **Zagadnienia horyzontalne:**

- ekonomia społeczna
- usługi społeczne

W Strategii zastosowane podejście, które każdemu kierunkowi działania z osobna przypisuje sposób jego realizacji, składający się z szeregu elementów: diagnoza (zawierająca odniesienie do podstawowych danych, jak i do dotychczas zrealizowanych działań), wskazanie do realizacji konkretnych zadań, mechanizmy, które powinny zostać uruchomione, aby móc zrealizować proponowane działania, a także zasoby i interesariusze (w tym instytucje odpowiedzialne za realizację tych zadań) oraz wskaźniki realizacji danego kierunku działania. Opracowywany dokument stanowić będzie podstawę merytoryczną dla opracowywanych w nowej perspektywie (po roku 2020) Programów Wojewódzkich w zakresie polityki społecznej, dotyczących:

- a. Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej;
- b. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- c. Przeciwdziałania Narkomanii;
- d. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- e. Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego na lata 2014 – 2020

Kwestie będące przedmiotem niniejszego opracowania, w odniesieniu do całego powiatu zostały omówione w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego. W dokumencie tym zidentyfikowano tożsame problemy, co pozwala potwierdzić oczywiste spostrzeżenia o wzajemnym oddziaływaniu procesów zachodzących w skali lokalnej i powiatowej, a także wojewódzkiej. Dotyczy to przede wszystkim spadku liczby ludności, wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, problemów społecznych wynikających z bezrobocia, ubóstwa itd.

W Strategii powiatowej nakreślone zostały następujące cele strategicznie:

Cel strategiczny 1: Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży

Cel strategiczny 2 : Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel strategiczny 3 : Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym

Cel strategiczny 4: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie

Cel strategiczny 5: Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej

Aktualnie tworzona jest przez Powiat „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2027 ”.

Należy stwierdzić, że cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowe Ostrowy na lata 2021-2027 są komplementarne z celami strategicznymi i odpowiadającymi im celami operacyjnymi nakreślonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kutnowskiego. Spójność tych celów uwidacznia się tak w zakresie problemów, które mają być rozwiązane, jak i w zakresie zadań przewidzianych do realizacji.

1.4 Uwarunkowania prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak: edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m.in. takie jak:

- Program pomocy państwa w zakresie dożywiania
- Program powrót osoby bezdomnej do społeczności
- Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Program opieki nad dzieckiem i rodziną
- Krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m.in. jak:

- program współpracy z organizacjami pozarządowymi
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- narkomania

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Ustawa o pomocy społecznej

Organizację systemu pomocy społecznej oraz uwarunkowania prawne określiła ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej obowiązująca od dnia 1 maja 2004r.

Ustawa określiła :

- zadania w zakresie pomocy społecznej
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania
- organizację pomocy społecznej
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia , zasoby i możliwości.

Ustawy regulujące system pomocy społecznej

System pomocy społecznej poza ustawą o pomocy społecznej regulują również inne ustawy, do najważniejszych należą :

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę dla realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Rozwiązywanie problemów stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli, a działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu z udziałem organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego. Rzetelna diagnoza potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działania jest niezbędnym warunkiem efektywnej realizacji polityki społecznej na terenie gminy Nowe Ostrowy.

Plan strategiczny to strategia przygotowana i zapisana w postaci systemu, celów i sposobów ich osiągnięcia. Problem społeczny w polityce społecznej oznacza wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia niedogodności występujące w życiu zbiorowym.

Kwestia społeczna to konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. Obserwuje się zatem w tym zakresie zjawiska społeczne takie, jak: zmiany demograficzne, bezrobocie, niepewność i długotrwała choroba, alkoholizm.

2. Charakterystyka gminy Nowe Ostrowy

2.1. Położenie, mieszkańcy, powierzchnia i podział administracyjny

Gmina Nowe Ostrowy jest gminą wiejską, położoną w północno – zachodniej części powiatu kutnowskiego na granicy Mazowsza i Kujaw. Pod względem geograficznym gmina należy do regionu Niziny Południowo-Mazowieckiej, subregionu Równiny Kutnowskiej .

Gmina leży w województwie łódzkim w centrum Polski, 6 km od skrzyżowania głównych dróg krajowych Warszawa - Poznań (droga krajowa nr 92) i Gdańsk – Katowice (droga krajowa nr 91). Gmina jest położona 15 km od węzła kolejowego w Kutnie na szlaku Łódź – Toruń – Gdańsk. Należy zwrócić uwagę na drogi krajowe nr 91 i 92, której znaczenie maleje. Powodem takiego stanu rzeczy jest przeniesienie części ruchu tranzytowego na autostradę A1 i A2. Natomiast bliskość położenia Gminy Nowe Ostrowy wspomnianych autostrad A1 i A2 może stanowić potencjalny atut rozwojowy gminy.

Gmina Nowe Ostrowy leży w sferze oddziaływania aglomeracji łódzkiej oraz miast Kutno i Włocławek. Położenie w strefie oddziaływań Włocławka, Łodzi i Kutna jest dla gminy Nowe Ostrowy ważnym kontekstem odniesienia. Jednym z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające je tereny. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych gmin zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka.

Z ośrodków wielkomiejskich promieniują nie tylko czynniki pozytywne (koniunktura i atrakcyjność inwestycyjna), ale także negatywne. Uwagi te należy interpretować następująco:

- ♦ wpływ dużych ośrodków miejskich (Włocławek, Łódź, Kutno) przeważnie skutkuje „zapożyczeniem” ich wizerunku, a w przyszłości może „oddalić” mieszkańców od dorobku kulturalnego gminy,
- ♦ z sąsiednich ośrodków będą napływać:
 - ↳ klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy (w tym – usług obsługi biznesu),
 - ↳ nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,

- ↳ zewnętrzni usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych,
- ↳ nowe poglądy, zwyczaje, również negatywne aspekty życia społecznego.

Od sytuacji w Łodzi, Kutnie i Włocławku zależy więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tych ośrodków kształtuje w znacznym stopniu koniunkturę lokalną w gminie Nowe Ostrowy.

Wiele z występujących na terenie gminy miejscowości ma wczesne udokumentowanie historyczne sięgające XVI w. Sieć osadnicza wykształciła się ostatecznie w późnym średniowieczu. W tym też czasie rozwijały się duże majątki ziemskie. Jeszcze w XIX w. teren gminy nie stanowił zwartego administracyjnie obszaru. Należał mianowicie do dwóch powiatów, trzech gmin i pięciu parafii, z których dwie znajdowały się na terenie obecnej gminy.

Nowe Ostrowy od połowy XIX w. znane są z cukrowni, do niedawna jednej z większych w tym regionie kraju. W XIX w. była tu wieś i folwark oraz osada fabryczna. Pochodząca z 1847 roku cukrownia „Ostrowy” była niegdyś własnością Kronenberga i spółki. W 1882 roku została zniszczona przez pożar i odbudowana w 1900 roku. W latach 20-tych i 30-tych XX w., była przebudowana i remontowana. Fabrykę łączyła linia kolejowa przechodząca przez gminę Ostrowy. Cukrownia i towarzysząca jej rafineria były wówczas jednymi z największych obiektów w kraju.

W południowej części gminy występują kompleksy leśne, w których obszary cenne przyrodniczo objęte są ochroną prawną w formie rezerwatów przyrody „Dąbrowa Świetlista”, „Perna” „Bażantarnia” i „Ostrowy”. Główna rzeka gminy to Ochnia. Wraz ze swoimi dopływami łączy się przez rzekę Bzurę z Wisłą, której dolina stanowi krajowy korytarz ekologiczny mający znaczenie międzynarodowe.

Obszar gminy Nowe Ostrowy zajmuje powierzchnię 7156 ha, co stanowi 8,1% powierzchni powiatu kutnowskiego. Administracyjnie w skład gminy wchodzi 16 sołectw obejmujących 23 miejscowości. Wg stanu na 31.12.2020r. Gminę zamieszkuje 3365 osób zameldowanych na pobyt stały, a średnia gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 47 osób. Gęstość zaludnienia jest więc bardzo niska, co jest charakterystyczne dla typowych gmin wiejskich w województwie łódzkim.

Gmina Nowe Ostrowy graniczy z gminami:

- ♦ od północy z gminą Lubień Kujawski,
- ♦ od północnego - wschodu z gminą Łanięta,
- ♦ od południa z gminami Kutno i Krośniewice,
- ♦ od zachodu z gminą Dąbrowice.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma na celu przyjęcie właściwego kierunku działań w sferze polityki społecznej gminy Nowe Ostrowy na najbliższe lata, minimalizując skutki negatywnych zmian społecznych, jednocześnie podnosząc standardy życia na terenie całej gminy. Pamiętać należy w szczególności o objęciu działaniami całego terytorium gminy, uwzględniając wszystkie miejscowości.

Zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej w gminie Nowe Ostrowy będą miały procesy demograficzne, które uwidoczniły się i nasiliły w ostatnich latach na skutek szybkich zmian gospodarczych w naszym kraju oraz sytuacji międzynarodowej. Swobodny przepływ osób w ramach Unii Europejskiej również powoduje gwałtowne zmiany społeczne. Do tych procesów demograficznych zaliczamy również:

- ♦ zmieniony model rodziny (małodziętność rodzin, samotne rodzicielstwo),
- ♦ opóźnianie wieku zawierania małżeństw i rodzenia pierwszego dziecka,
- ♦ wzrost liczby jednoosobowych gospodarstw domowych,
- ♦ ujemny przyrost naturalny,
- ♦ malejąca dzietność,
- ♦ rozpad małżeństw,
- ♦ rozpad rodzin na skutek pracy poza miejscem zamieszkania (najczęściej poza granicami kraju),
- ♦ wzrost przeciętnej długości życia – do 81,8 dla kobiet i 74,1 dla mężczyzn,
- ♦ ucieczka ludzi młodych, wykształconych do dużych ośrodków miejskich,
- ♦ migracje wewnętrzne i zagraniczne.

Z najnowszego raportu GUS pt. „Trwanie życia w 2019r.” wynika, że w 2019r. przeciętne trwanie życia mężczyzn w Polsce wyniosło 74,1 roku, natomiast kobiet 81,8 roku. W porównaniu do 2018r. trwanie życia wydłużyło się odpowiednio o 0,3 i 0,1 roku, natomiast biorąc pod uwagę rok 1990 – o 7,9 i 6,6 roku.

Dane demograficzne dotyczące populacji mieszkańców gminy Nowe Ostrowy ujawniają wiele informacji, które niezbędne są do zdiagnozowania problemów.

Tabela 1. Stan ludności na dzień 31 XII wg stałego miejsca zameldowania ogółem

Rok	Wartość	J.m.
2014	3629	osoba
2015	3583	osoba
2016	3514	osoba
2017	3499	osoba
2018	3468	osoba
2019	3431	osoba

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku Gminę zamieszkiwało 3365 osób, w tym 1633 mężczyzn i 1732 kobiety, co oznacza, że mężczyźni stanowią 48,5% liczby mieszkańców, a kobiety 51,5%.

Tabela nr 1 przedstawia spadek liczby ludności w Gminie. W porównaniu do roku 2019 liczba ludności spadła o 66 osób. Sytuacja ta niesie za sobą bardzo poważne konsekwencje w postaci wyludniania się Gminy. Wyludnianie to nie jest spowodowane złą polityką rozwojową gminy, lecz negatywnymi przemianami społecznymi w kraju.

W gminie Nowe Ostrowy obserwuje się również ujemny przyrost naturalny. Ujemny przyrost naturalny spowodowany jest przede wszystkim malejącą liczbą urodzeń oraz przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów.

Tabela 2. Urodzenia żywe w Gminie Nowe Ostrowy

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba urodzeń	17	31	18	33	35	24

Tabela 3. Ruch naturalny w Gminie Nowe Ostrowy

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ruch naturalny (różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów)	-27	-18	-33	-8	-17	-32

Niski przyrost naturalny nie jest jednak cechą wyróżniającą gminę Nowe Ostrowy na tle kraju. Polki decydują się na macierzyństwo coraz później, najczęściej pomiędzy 25 a 29 rokiem życia (na początku lat 90 - między 20 a 24). Najpopularniejszym modelem rodziny w ostatnich latach był model 2+2, jednak obecnie coraz częściej pary decydują się na jedno dziecko. Inne małżeństwa nie decydują się na posiadanie potomstwa, głównie z powodu braku środków finansowych oraz trudnych warunków mieszkaniowych. Sytuacja mieszkaniowa, tj. m.in. bardzo wysokie ceny mieszkań, powodują, że młodzi ludzie rzadziej niż w poprzednich latach decydują się na posiadanie dzieci.

Analizując strukturę wieku ludności gminy Nowe Ostrowy, wyróżniono jej trzy podstawowe kategorie, istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

1. ludność w wieku przedprodukcyjnym tj. w wieku 0 - 17 lat,
2. ludność w wieku produkcyjnym, w tym:

- * kobiety 18 - 59 lat,
- * mężczyźni 18 - 65 lat,

3. ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym:

- * kobiety 60 lat i więcej,
- * mężczyźni 65 lat i więcej.

Tabela 4. Liczba ludności z punktu widzenia rynku pracy i struktury wieku w Gminie Nowe Ostrowy

Ludność	Mężczyźni	Mężczyźni	Kobiety	Kobiety	Ogółem	Ogółem
Lata	2014	2020	2014	2020	2014	2020
Wiek przedprodukcyjny	318	267	299	259	617	526
Wiek produkcyjny	1266	1168	1084	973	2350	2141
Wiek poprodukcyjny	182	198	480	500	662	698

W gminie Nowe Ostrowy widoczne jest zmniejszenie się ilości osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), które w przyszłości może doprowadzić do przekształceń struktur organizacyjnych szkół w gminie. Z przedstawionych danych znajdujących się w powyższej tabeli wynika, że w gminie od 2014 roku liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się o 91 osób. Zbyt mała liczba osób młodych to poważne problemy dla rozwoju gminy, które ujawnią się ze zdwojoną siłą za kilkanaście lat, kiedy okaże się, że nie ma kto wziąć na siebie odpowiedzialność za rozwój gminy. Brak potencjału to degradacja społeczna i gospodarcza gminy. Spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym posiada również pozytywne aspekty, które dają możliwość wykorzystania istniejącej infrastruktury i bazy dydaktycznej prowadząc do rozwoju bogatej oferty edukacyjnej zarówno dla dzieci, które wymagają dodatkowej pomocy w nauce i chcą rozwijać swoje umiejętności, jak również dla dorosłych, którzy stoją obecnie przed koniecznością udoskonalania swoich umiejętności poprzez

kształcenie ustawiczne i szkolenia. Sytuacja taka może stać się szansą dla systemu edukacji, gdyż łatwiej będzie podolać obowiązkom kształcenia i opieki nad dziećmi przy mniejszej populacji.

Bardzo ważnym zjawiskiem, które stawia wyzwania w zakresie polityki społecznej, jest również wzrost przeciętnej długości życia – do 81,8 dla kobiet i 74,1 dla mężczyzn (dane GUS z 2019r.). To generalnie korzystne zjawisko będzie miało niewątpliwy wpływ na wydatki społeczne. Stawia ono nowe wyzwania dla obszarów polityki społecznej, które powinny z większą troską zająć się problemem społecznego funkcjonowania seniorów.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w kraju rośnie sukcesywnie od początku lat 90-tych. Jednak wg danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie sukcesywnie przyrastać.. Przyrost ten powoduje silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku przez geriatrów, gerontologów oraz poprzez rozwój usług opiekuńczych). Dlatego też jeden z obszarów zainteresowań gminy powinien dotyczyć wspierania aktywnej starości i wspomagania w tym zakresie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ważnym problemem, na który należy zwrócić uwagę w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie, to migracja ludności w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania, zarówno w kraju jak i za granicą. W gminie Nowe Ostrowy wskaźniki migracji kształtują się dosyć pesymistycznie.

Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Nowe Ostrowy

Lata	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,4	54,4	54,4	56,0	57,1	57,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	107,3	112,5	118,7	120,6	122,8	125,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	28,2	28,8	29,5	30,6	31,5	32,0

Gmina Nowe Ostrowy charakteryzuje się również bardzo dobrymi warunkami glebowo-rolniczymi i dominacją gleb o wysokich i średnich wartościach bonitacyjnych, które stanowią potencjał dla rozwoju intensywnej produkcji rolniczej, jak dotąd jednak niedostatecznie wykorzystany.

Struktura użytkowania gruntów :

Powierzchnia ogólna - 7156 ha

I. Użytki rolne - 5249 ha

w tym:

grunty orne - 4415 ha

sady - 48 ha

łąki - 573 ha

pastwiska - 213 ha

II. Lasy i grunty leśne - 1364 ha

W tym grunty zadrzewione i zakrzewione - 49,3 ha

III. Pozostałe grunty i nieużytki - 543 ha

Pod względem bonitacji sytuacja w zakresie wartości gleb na terenie gminy przedstawia się następująco:

Klasy gleb:

II - 0,7 % pow. użytków rolnych

III - 10,5 % pow. użytków rolnych

IV - 52,5,0% pow. użytków rolnych

V - 28,4% pow. użytków rolnych

VI i VIz- 7,9 % pow. użytków rolnych

Liczba gospodarstw:

poniżej 1 ha - 650

od 1 – 2 ha - 144
 od 2 – 3 ha - 79
 od 3 – 5 ha - 97
 od 5 – 7 ha - 69
 od 7 – 10 ha - 61
 powyżej 10 - 151

Sady zajmują tylko 0,7% powierzchni użytków rolnych. Przy występowaniu na terenie gminy tak dobrych gleb jest to zjawisko trudne do wyjaśnienia, a zarazem niekorzystne, zarówno dla gospodarki gminy, jak i dla środowiska.

Użytki zielone zajmują 13 % użytków rolnych. Lasy i grunty leśne zajmują 18,4% powierzchni gminy. Są to właściwie dwa duże kompleksy leśne położone w południowej części gminy oraz kilka niewielkich, rozproszonych po całym jej terenie. Najcenniejsze siedliska zostały objęte ochroną rezerwatową.

Mapa 1. Mapa Polski z podziałem na województwa.

Mapa 2. Mapa województwa łódzkiego z podziałem na powiaty.

Mapa 3. Powiat kutnowski z podziałem na gminy

2.2. Zasoby naturalne i kulturowe gminy

Obiekty i obszary chronione

Do obszarów i obiektów chronionych należą: rezerваты przyrody, pomniki przyrody, lasy ochronne i park wiejski. Na terenie gminy są cztery rezerваты przyrody.

Rezerwat „Ostrowy” – rezerwat leśny o powierzchni 14,37 ha, częściowy, utworzony w 1969 r., chroniący fragmenty wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym.

Rezerwat „Ostrowy – Bażantarnia” – rezerwat leśny o powierzchni 28,58 ha, częściowy, utworzony w 1975 r., chroniący fragment lasu liściastego o cechach zespołu naturalnego.

Rezerwat „Perna” – rezerwat leśny o powierzchni 15,75 ha, częściowy, utworzony w 1975 r., chroniący fragmenty lasu liściastego o cechach zespołu naturalnego.

„Dąbrowa Świetlista” w Pernie – leśny, częściowy, o powierzchni 40,13 ha, utworzony w 1990 r., chroniący naturalny zespół świetlisty dąbrowy z bogatą florą.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajduje się 5 pomników przyrody. Są to:

- dąb szypułkowy na terenie parku zabytkowego w Grochowie;
- 4 dęby szypułkowe w parku wiejskim w Ostrowach

Parki

Na terenie gminy znajdują się trzy parki wpisane do rejestru zabytków:

- * park w Grochowie;
- * park w Imielnie;
- * park w Kołomii;

Parki wiejskie

Na terenie Gminy znajdują się cztery parki wiejskie. Stanowią pozostałość po dawnych zespołach podworskich z których pozostał tylko park. Są to:

- * park wiejski w Miksztalu;
- * park wiejski w Ostrowach- Cukrowni;
- * park wiejski w Woli Pierowej;
- * park wiejski w Zieleńcu;

Dobra kultury

Do środowiska kulturowego na terenie gminy należą: obiekty budownictwa i architektury, zespoły zieleni, miejsca pamięci narodowej, stanowiska archeologiczne. Część z nich posiada status obiektów zabytkowych, część znajduje się w ewidencji WZK, część zaś stanowi wartość historyczno-kulturową.

Zabytkowe obiekty architektury i budownictwa

1) Zespoły kościelne:

- zespół kościoła parafialnego p.w. św. Tomasza Apostoła w Grochowie;
- zespół kościoła paraf. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Imielnie;
- zespół kościoła paraf. p.w. Św. Andrzeja w Woli Pierowej;

2) Zespoły dworsko-parkowe:

- zespół podworski w Grochowie;
- zespół podworski w Imielnie;
- park podworski w Kołomii;
- park podworski w Woli Pierowej;
- zespół dworski w Miksztalu;

3) zespół dworca kolejowego w Nowych Ostrowach;

4) zespół przemysłowy cukrowni „Ostrowy”;

2.2 Edukacja

Na terenie Gminy funkcjonują placówki oświatowe, których organem prowadzącym jest Gmina Nowe Ostrowy, są to:

- Gminne Przedszkole w Ostrowach;
- Szkoła Podstawowa im. Mieczysławy Butler w Ostrowach;
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Bitwy nad Bzurą w Imielnie;

W roku 2020 do Gminnego Przedszkola uczęszczało 36 dzieci, do Szkoły Podstawowej w Ostrowach uczęszczało 184 uczniów, a w Szkole Podstawowej w Imielnie naukę pobierało 79 uczniów.

2.3 Kultura, sport i rekreacja

W Gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, której budynek dostosowany jest dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na koniec roku 2020 zarejestrowanych było 262 czytelników.

Biblioteka organizuje wydarzenia o charakterze kulturalno-oświatowym, w roku 2020 z powodu panującej pandemii i obostrzeń sanitarnych z tym związanych odbyło ich się kilka.

Na terenie Gminy funkcjonuje także Świetlica Środowiskowa, której budynek również dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych.

W Świetlicy znajdują się komputery z dostępem do internetu, siłownia oraz wypożyczalnia rowerów.

Przy Świetlicy funkcjonują grupy artystyczne, tj. zespół wokalny „Oktawa” i grupa rękodzieła artystycznego, zrzeszająca mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy jedynym działającym klubem sportowym jest Ludowy Klub Sportowy „Ostrovia” - upowszechniający kulturę fizyczną i sport. Klub prowadzi dwie drużyny piłki nożnej (młodzieżową i seniorów).

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna Gminy Nowe Ostrowy to:

- boisko wielofunkcyjne typu „Orlik” w Ostrowach;
 - boisko wielofunkcyjne w Imielnie;
 - obiekt piłkarski – pełnowymiarowe boisko trawiaste w Ostrowach;
 - siłownia w Świetlicy Środowiskowej w Ostrowach;
 - siłownie zewnętrzne w Ostrowach-Cukrowni, Nowych Ostrowach i Bzówkach;
 - boisko sportowo-rekreacyjne do piłki nożnej i siatkówki w Nowych Ostrowach;
 - place zabaw w Ostrowach-Cukrowni, Nowych Ostrowach i Bzówkach;
- oraz przyszkolne place zabaw w Ostrowach i Imielnie.

W 2020r. Gmina Nowe Ostrowy przystąpiła do opracowania dokumentacji aplikacyjnej w ramach Programu Rozwoju.

3. Działalność w Gminie Nowe Ostrowy w zakresie pomocy społecznej

3.1 Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach działa na podstawie:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
3. Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

Ośrodek realizuje także:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
2. Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
3. Ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
4. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
5. Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
6. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej;
7. Ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;

Ośrodek realizuje zadania:

1. własne gminy o charakterze obowiązkowym;
2. własne gminy o charakterze fakultatywnym;
3. zlecone z zakresu administracji rządowej;
4. wynikające z rządowych, powiatowych i gminnych programów pomocy społecznej;

Celem działania Ośrodka jest:

1. umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
2. umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości
4. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
5. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
6. zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii, w tym przemocą w rodzinie.

POMOC SPOŁECZNA – RODZAJE ŚWADCZEŃ I POWODY UDZIELANIA POMOCY.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej, zarówno własnych jak i zleconych spoczywa na gminie.

Pomocy społecznej udziela się z powodu (art. 7 ustawy o pomocy społecznej):

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej cało dobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;

12. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
13. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
14. alkoholizmu lub narkomanii;
15. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
16. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

1. Osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701zł.
2. Osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528zł.
3. Rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528zł.

Zadania Ośrodka z zakresu pomocy społecznej obejmują w szczególności:

1. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracę socjalną;
3. prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizowanie i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Środki na realizację i obsługę powyższych zadań zapewnia budżet państwa.

Realizację wymienionych zadań w latach 2017-2020 przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Budżet na świadczenia z pomocy społecznej w gminie Nowe Ostrowy

Rok	Kwota świadczeń na zadania pomocy społecznej	Liczba świadczeniobiorców
2017	626.057	360
2018	646.307	350

2019	657.870	270
2020	646.474	225

Źródło: dane z GOPS

Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin objętych pomocą systematycznie maleje, jednakże kwoty świadczeń pozostają na podobnym poziomie.

Wśród mieszkańców Gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2017-2020 najliczniejszą grupę stanowiły rodziny dotknięte bezrobociem, niepełnosprawnością oraz z problemem alkoholizmu.

Tabela 7. Przyczyny korzystania osób ze świadczeń z pomocy społecznej w gminie Nowe Ostrowy

Główne powody przyznawania pomocy	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Bezrobocie	102	101	96	74
Ubóstwo	47	18	16	25
Niepełnosprawność	68	69	66	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	42	40	30	12
Alkoholizm	30	28	29	29
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	1	2

Długotrwała lub ciężka choroba	15	10	14	6
Przemoc w rodzinie	6	7	3	10

Źródło: dane z GOPS

Głównymi przyczynami udzielania pomocy w roku 2020 były:

- bezrobocie - 74 rodziny
- niepełnosprawność – 65 rodzin
- alkoholizm – 29 rodzin
- ubóstwo – 25 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 12 rodzin
- przemoc w rodzinie – 10 rodzin

Analizując dane za lata 2017-2020 w większości przypadków możemy mówić o tendencji malejącej , za wyjątkiem przemocy oraz niepełnosprawności , która w analizowanych latach pozostaje na tym samym poziomie.

Obserwowane jest zjawisko długotrwałego korzystania z pomocy społecznej określonej grupy osób w pewnym sensie uzależnionych od tych świadczeń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, takie jak: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe, składki zdrowotne, dożywianie dzieci i praca socjalna.

Zasiłek stały jest to świadczenie obligatoryjne (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

W roku 2020 Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach przyznał 48 zasiłków stałych, z czego 28 osobom opłacano składki zdrowotne w ramach ubezpieczenia społecznego.

Liczba zasiłków stałych w porównaniu z poprzednimi latami ma tendencję wzrostową, liczba opłacanych składek zdrowotnych również.

W roku 2020 Ośrodek przeznaczył 239.608,00zł na zasiłki stałe oraz 18.901,00zł na składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Tabela 8. Zasiłki stałe przyznane przez GOPS w Nowych Ostrowach
w latach 2018-2020

Zasiłki stałe	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Przyznane zasiłki stałe	46	49	48
- z czego opłacone składki zdrowotne	33	33	28
Kwota ogółe na zasiłki stałe	248.693	271.391	239.608
Kwota ogółem na składki zdrowotne	17.625	13.933	18.901

Źródło: dane GOPS

Zasiłek celowy jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej pomocy życiowej.

GOPS w Nowych Ostrowach przyznał w 2020r. 195 rodzinom (501 osób) zasiłki celowe na łączną kwotę 249.866,00zł.

Tabela 9. Zasiłki celowe przyznane przez GOPS w Nowych Ostrowach
w latach 2018-2020

Zasiłki celowe	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Przyznane zasiłki celowe	280	220	195

Kwota ogółem na zasiłki celowe	276.390	264.398	249.866
---------------------------------------	---------	---------	---------

Źródło: dane GOPS

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2018-2020 był zasiłek celowy z tendencją jednak malejącą.

Zasiłek okresowy jest to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

W roku 2020 z tego rodzaju świadczenia skorzystało 76 rodzin na kwotę 117.149,00zł.

Do jednych z zadań GOPS należy dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej. Gmina Nowe Ostrowy w 2020r. opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 11 osobom. Łączna kwota, jaką Gmina przeznaczyła na dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej w 2020r. wyniosła 304.773,00zł.

Praca socjalna

Jednym z zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym jest praca socjalna, która świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

W roku 2020 pomocą w postaci pracy socjalnej objętych zostało 288 rodzin, w których przebywało 501 osób.

Asystent rodziny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania oraz, że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek pomocy społecznej. W związku z tym, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach został wyznaczony jako podmiot organizujący pracę z rodziną na podstawie Uchwały Rady Gminy Nowe Ostrowy z 26 kwietnia 2012 r.

Zadaniem asystenta jest ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeżeli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny.

W latach 2017-2020 pod opieką asystenta rodziny pozostawało kilka rodzin (6 w roku 2017, 7 w roku 2018, 9 w roku 2019 i 8 w roku 2020).

W roku 2020 w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny wychowywało się 16 dzieci.

Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z jej terenu, które umieszczone były w pieczy zastępczej.

W analizowanym okresie odpłatność ta kształtowała się następująco:

8.530,00zł. w roku 2017, 16.660,00 zł w roku 2018, 32.361,00zł. w roku 2019 oraz 18.925,00 w roku 2020.

Kolejny rodzaj pomocy stanowił posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc Państwa w zakresie dożywiania**” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „**Posiłek w szkole i w domu**” w latach 2019-2020.

Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzielaniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W latach 2018-2020 liczba osób objętych posiłkiem zmniejszyła się w stosunku do roku 2017 (122 osoby w roku 2017, 89 osób w roku 2018, 68 osób w roku 2019 i 53 osoby w roku 2020)

Rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych

Od 2014 roku w Gminie realizowany jest rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach, który wydaje osobom uprawnionym Kartę Dużej Rodziny.

W roku 2018 Kartę Dużej Rodziny wydano dla 11 osób, w roku 2019 dla 95 osób, a w roku 2020 Kartę Dużej Rodziny otrzymało 12 osób.

Stypendia/Zasiłki szkolne

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty – Rozdział 8a Pomoc materialna dla uczniów art.90b-90f,
- Uchwała Rady Gminy Nowe Ostrowy z dnia 25 lutego 2009r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Nowe Ostrowy.

Stypendium szkolne nie może być niższe miesięcznie niż 99,20zł i nie może przekroczyć miesięcznie 173.60zł

Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany:

1. uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego,

2. w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty 620zł.

Tabela 10. Wydatki na stypendia szkolne dla uczniów w gminie Nowe Ostrowy

	Kwota świadczeń	Liczba uczniów pobierających świadczenie
Rok 2017	69.613,60	70
Rok 2018	52.476,80	76
Rok 2019	33.076,00	39

Źródło: dane z GOPS

Stypendia socjalne dla studentów

Podstawa prawna:

Uchwała Rady Gminy w Nowych Ostrowach z dnia 1 lutego 2004r. w sprawie uchwały Rady Gminy w Nowych Ostrowach z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów dla studentów z tereny Gminy Nowe Ostrowy.

Stypendium socjalne przyznawane jest do pięciokrotności wysokości zasiłku rodzinnego na złożony wniosek raz na pół roku.

Tabela. 11 Wydatki na stypendia dla studentów w gminie Nowe Ostrowy

	Kwota świadczeń	Liczba studentów pobierających świadczenie
Rok 2017	8.500,00	14
Rok 2018	3.050,00	5
Rok 2019	1.830,00	3

Źródło: dane z GOPS

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach, realizując ustawę o dodatkach mieszkaniowych w okresie 2017-2020 wydatkował następujące kwoty:

Tabela12. Dodatki mieszkaniowe w Gminie Nowe Ostrowy

	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba rodzin korzystających
Rok 2017	61.004	69
Rok 2018	50.836	61
Rok 2019	42.617	46
Rok 2020	40.842	40

Źródło: dane z GOPS

Tabela 13. Dodatki energetyczne w Gminie Nowe Ostrowy

	Kwota wypłaconych dodatków energetycznych	Liczba rodzin korzystających
Rok 2017	3375	24
Rok 2018	2354	20
Rok 2019	2246	19
Rok 2020	1848	15

Realizacja świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych

Na system świadczeń rodzinnych uregulowanych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych składają się następujące świadczenia:

Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia się dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego;
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania;

Świadczenia opiekuńcze:

- Zasiłek pielęgnacyjny;
- Specjalne świadczenie opiekuńcze;
- Świadczenie pielęgnacyjne;

Tabela 14 . Wydatki na świadczenia rodzinne w gminie Nowe Ostrowy.

	Kwota świadczeń	Liczba rodzin korzystających
Rok 2017	708.414	275
Rok 2018	638.005	262
Rok 2019	565.583	205
Rok 2020	484.896	170

Źródło: dane z GOPS

W analizowanym okresie , tj. 2017-2020 maleje liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych. Spowodowane jest to otrzymywaniem od 2016r. korzystniejszego świadczenia wychowawczego na dzieci (przyznawanego bez względu na kryterium dochodowe), a także wzrostem płac.

Zasiłek pielęgnacyjny jest jednym z trzech wymienionych w ustawie świadczeń opiekuńczych i przyznaje się go w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

1. niepełnosprawnemu dziecku,
2. osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
3. osobie, która ukończyła 75 lat,

4. osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 roku życia.

Wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2013 r. ustawą nowelizacyjną z dnia 7 grudnia 2012 r. **specjalnego zasiłku opiekuńczego** uzasadnione zostało potrzebą zracjonalizowania zasad przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych i dostosowania ich do możliwości finansowych państwa. Cel specjalnego zasiłku opiekuńczego jest tożsamy z podstawowym celem świadczenia pielęgnacyjnego i polega na wsparciu finansowym osoby rezygnującej z aktywności zawodowej, w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależnione jest od spełniania kryterium dochodowego oraz rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i na osobie ubiegającej się o świadczenie ciąży obowiązek alimentacyjny.

Kolejnym świadczeniem opiekuńczym uregulowanym w ustawie o świadczeniach rodzinnych jest **świadczenie pielęgnacyjne**. Celem świadczenia jest zastąpienie innych dochodów i udzielenie materialnego wsparcia osobie, na której zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, lub opiekunowi faktycznemu, rezygnującej z aktywności zawodowej, w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Tabela 15. Wydatki na świadczenia pielęgnacyjne w gminie Nowe Ostrowy

	Kwota świadczeń	Liczba udzielonych świadczeń
Rok 2017	351.500	250
Rok 2018	336.736	228

Rok 2019	334.013	211
Rok 2020	808.379	460

Źródło: dane z GOPS

Fundusz alimentacyjny

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobą uprawnionym do alimentów określa :

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji:
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów:
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego:
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego:
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Tabela 16. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w gminie Nowe Ostrowy

	Kwota świadczeń	Liczba rodzin pobierających świadczenie
Rok 2017	161.580	21
Rok 2018	154.080	20

Rok 2019	141.220	18
Rok 2020	128.357	16

Źródło: dane z GOPS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach od roku 2016 realizuje zadanie wynikające z ustawy: „pomoc państwa w wychowywaniu dzieci”.

W latach 2017-2019 Ośrodek przyznał świadczenia na łączną kwotę odpowiednio: 2.113.812,20zł. w roku 2017, 1.907.270,40zł. w roku 2018 i 2.464.074,90zł. w roku 2019.

W roku 2019 liczba przyznanych świadczeń wzrosła, co wynika ze zmiany przepisów, które od dnia 1 lipca 2019r. umożliwiły pobieranie świadczenia także na pierwsze dziecko w rodzinie.

3.2 Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałóżono na gminy obowiązek tworzenia Zespołów Interdyscyplinarnych.

Zarządzeniem Wójta Gminy Nowe Ostrowy z dnia 28.09.2011 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Zespół Interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 9 osób i są to przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Ostrowach
- Szkoły Podstawowej w Ostrowach
- Szkoły Podstawowej w Imielnie
- Komisariatu Policji w Krośniewicach
- Indywidualnej Praktyki Pielęgniarstwa Środowiskowego
- Kuratora Sądu w Łęczycy

W pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego mogą brać udział osoby spoza jego składu np. kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje procedurę „Niebieskiej Karty”, która zakładana jest w rodzinach, gdzie występuje zjawisko przemocy domowej.

W roku 2019 wpłynęło 8 „Niebieskich Kart”, a w roku 2020 wpłynęło 6 „Niebieskich Kart”.

W roku 2019 odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas, których omawiano działania Zespołu dotyczące rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej. W roku 2020 z uwagi na kryzys związany z pandemią koronawirusa COVID-19 odbyły się jedynie 4 posiedzenia.

W latach 2017-2020 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował powyższe zadania będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

Punkt Terapii i Uzależnień

Punkt czynny jest w każdą środę – cztery razy w miesiącu, w siedzibie GOPS w Nowych Ostrowach.

W 2020r. z powyższej pomocy skorzystało 14 osób.

Zajęcia terapeutyczne dla osób mających problemy alkoholowe oraz ich rodzin, prowadzi Instruktor Terapii Uzależnień.

4. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie

4.1 Bezrobocie

Według stanu na dzień 31.12.2020r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Kutnie pozostawało 3.411 bezrobotnych, w tym z terenu Gminy Nowe Ostrowy 172 (95 kobiet i 77 mężczyzn).

Stopa bezrobocia w powiecie kutnowskim na dzień 31.12.2020r. wynosiła 8,4% i była wyższa od średniej dla województwa łódzkiego (6,2%) oraz średniej krajowej (6,2%).

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych w gminie Nowe Ostrowy.

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Rok 2017	214	100	114
Rok 2018	185	86	99
Rok 2019	177	71	106
Rok 2020	172	77	95

Źródło: PUP Kutno

Na koniec 2020r. wśród bezrobotnych w Gminie najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lata (45 osób, w tym 28 kobiet), osoby w wieku 45 – 54 lata (44 osoby, w tym 21 kobiet), osoby w wieku 35 – 44 lata (35 osób, w tym 22 kobiety), osoby pozostające długotrwale bez pracy, tj. 12 miesięcy i więcej (89 osób, w tym 56 kobiet), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (53 osoby, w tym 28 kobiet) oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i zasadniczym zawodowym (63 osoby, w tym 30 kobiet).

Podsumowując sytuację na lokalnym rynku pracy, należy stwierdzić, iż pomimo tendencji malejącej, bezrobocie nadal jest zauważalnym problemem, będąc pierwszą co do wielkości przyczyną przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie.

W roku 2017 GOPS w Nowych Ostrowach udzielił pomocy z powodu bezrobocia 102 rodzinom, w 2018r. pomoc otrzymało 101 rodzin, w 2019r. było to 99 rodzin, a w roku 2020 – 74 rodziny.

4.2 Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Na terenie Gminy Nowe Ostrowy znaczącym problemem społecznym jest niepełnosprawność a także długotrwała lub ciężka choroba. W 2017r. z tytułu niepełnosprawności wsparcia wymagało 68 rodzin, w 2018r. pomoc została udzielona 69 rodzinom, w 2019r. było to 66 rodzin, a w roku 2020 objęciem pomocy wymagało 65 rodzin.

W przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby możemy mówić o tendencji malejącej, gdyż w 2018r. z pomocy skorzystało 40 rodzin, w 2019r. udzielono pomocy 30 rodzinom, a w roku 2020 było ich 12.

Niepełnosprawność jest szczególnie ważnym problemem społecznym, ograniczającym funkcjonowanie na wielu płaszczyznach. Niepełnosprawność to ograniczenie i wynikający z tych ograniczeń brak zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób uważany za normalny dla człowieka. Osoba niepełnosprawna nie może samodzielnie zapewnić sobie możliwości normalnego funkcjonowania, wskutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia.

Niepełnosprawność wiąże się z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi.

Ograniczenia w normalnym funkcjonowaniu w społeczeństwie wynikają głównie z powodu barier architektonicznych (zarówno w mieszkaniach jak i budynkach użyteczności publicznej) a także z ograniczonymi środkami finansowymi na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych

Podobnie jak w przypadku niepełnosprawności długotrwała choroba dezorganizuje życie chorej osoby. Natężenie zjawiska choroby nasila się wraz z wiekiem. Choroba może całkowicie sparaliżować aktywność osoby, w wyniku czego osoba wycofuje się na margines życia społecznego. Często prowadzi do ograniczeń w prawidłowym

samodzielnym funkcjonowaniu i do zubożenia, a tym samym wymaga wsparcia innych osób i instytucji. Problem zubożenia osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorujących związany jest z jednej strony z ponoszonymi wydatkami na leczenie, rehabilitację a z drugiej strony ograniczenie dochodów, utrata pracy.

4.3 Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pojęcie „podstawowe potrzeby” obejmuje wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, udział w życiu kulturalnym i społecznym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach w 2017r. udzielił wsparcia 47 rodzinom z powodu ubóstwa , w 2018r. było 18 rodzin., w 2019r. było 16 rodzin, w 2020r. było 25 rodzin, które otrzymały pomoc z powodu ubóstwa.

Ubóstwo było spowodowane różnymi czynnikami jak np.: bezrobociem, niepełnosprawnością, biernością życiową, długotrwałą chorobą, nałogami – alkoholizmem. Według opinii pracowników GOPS problem ubóstwa wśród mieszkańców gminy przejawia się głównie w niedożywieniu dzieci, niemożności regulowania rachunków i opłat a także braku środków na zakup niezbędnych leków, zwłaszcza przez starsze osoby.

W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszyło się zjawisko dotyczące ubóstwa.

4.4 Alkoholizm

Problem nadużywania alkoholu przez osoby korzystające z pomocy społecznej znany jest pracownikom socjalnym od wielu lat. Jest to problem tym większy, że często jest ukryty. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Alkoholizm wiąże się z występowaniem takich objawów jak zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze i

zdrowotne, inne uzależnienia, wchodzenie w konflikt z prawem. Alkoholizm jest zjawiskiem bardzo niebezpiecznym nie tylko dla samej osoby dotkniętej chorobą alkoholową. Towarzyszy mu, bowiem zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc pracownicy socjalni i Policja stosują procedurę „Niebieskiej Karty”.

Analizując dane Ośrodka można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich lat liczba udzielanej pomocy rodzinom i członkom rodzin z tytułu alkoholizmu utrzymuje się na zbliżonym poziomie, a w ostatnich dwóch latach, nawet na tym samym poziomie (30 w 2017r., 28 w 2018r., 29 w 2019r., 29 w 2020r.)

4.5 Sytuacja demograficzna

W ostatnich latach obserwujemy w kraju zdynamizowany proces starzenia się społeczeństwa, który postępuje wskutek spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu się średniej długości życia.

Według Głównego Urzędu Statystycznego w najbliższych latach wzrastać będzie udział osób w wieku 65 – 79 lat, ponieważ tę grupę będą zasilali osoby urodzone w latach wyżu demograficznego z lat 1949-1965 przy jednoczesnym ubywaniu osób w wieku 80 lat i więcej. Po roku 2025 znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych. Prognozy na rok 2040 mówią, iż osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Postępowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa zmusza do podjęcia ze znacznym wyprzedzeniem, działań mających na celu stworzenie nowoczesnego systemu polityki społecznej, która będzie skierowana na zaspokajanie potrzeb osób starszych.

Problem starzenia się społeczeństwa to jeden z podstawowych obecnie problemów społecznych.

W Gminie Nowe Ostrowy najistotniejszymi problemami dotyczącymi osoby starsze są: choroby związane z wiekiem, brak wsparcia ze strony często najbliższej rodziny, samotność, niedostateczny dostęp do usług opiekuńczych, problemy finansowe dotyczące zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób w wieku senioralnym Gmina kontynuuje działania z zakresu polityki społecznej wspierającej osoby starsze. W ramach Rządowego Programu „Senior+” złożone zostały dwa wnioski o dofinansowanie.

Pierwszy z nich dotyczy bieżącej działalności Klubu Seniora powstałego w roku 2020 w Ostrowach Cukrowni, gdzie zaplanowano dla seniorów z terenu Gminy szereg działań edukacyjnych, prozdrowotnych oraz integracyjnych do realizacji w następnych latach.

Drugi wniosek dotyczy utworzenia Klubu Seniora w miejscowości Imielno, gdzie planowana jest modernizacja i remont pomieszczeń świetlicy wiejskiej oraz zakup wyposażenia dla Klubu Seniora.

Współpraca Świetlicy Środowiskowej i Gminnej Biblioteki Publicznej owocuje wydarzeniami, z których także mogą korzystać seniorzy. W ubiegłych latach były to m.in.: wyjazdy do kina, wyjazdy do teatru, wyjazdy edukacyjno-turystyczne, organizowano koncerty czy imprezy plenerowe.

W roku 2020 ze względu na sytuację epidemiologiczną takie formy działalności były niemożliwe do realizacji.

Działalność na rzecz osób starszych prowadzi oczywiście Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Ostrowach, który udziela pomocy pieniężnej w formie zasiłków celowych i specjalnych celowych, prowadzi usługi tzw. „pomocy sąsiedzkiej” dla osób wymagających wsparcia w miejscu swego zamieszkania, kieruje i ponosi odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej, prowadzi pracę socjalną, wypłaca świadczenia pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze.

4.6 Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako najbardziej rozpowszechniony sposób analizy strategicznej, obejmuje najważniejsze zjawiska społeczne w gminie i w jej otoczeniu. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse potencjalne), threats (zagrożenie prawdopodobne). Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została opracowana dla głównych problemów społecznych występujących w Gminie Nowe Ostrowy.

Bezrobocie

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejące bezrobocie na terenie Gminy, 2. Istniejące miejsca pracy dla mieszkańców Gminy na terenie powiatu kutnowskiego, 3. Wspólne realizowanie z PUP programów dla osób bezrobotnych, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, 2. Występowanie bezrobocia dziedzicznego,
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spadek bezrobocia w Gminie, 2. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację i przekwalifikowanie osób długotrwale bezrobotnych, 3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znikomy rynek pracy na terenie Gminy, 2. Brak stabilności zatrudnienia,

Źródło: opracowanie własne GOPS

Ubóstwo

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poradnictwo prawne, psychologiczne i socjalne, 2. Dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej, 3. Różnorodność form pomocowych, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie patologii społecznych, 2. Bezrobocie, 3. Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, 4. Bezradność i bierność rodzin w

4. Doświadczenie i przygotowanie zawodowe pracowników socjalnych,	rozwiązywaniu swoich problemów, 5. Brak narzędzi eliminujących postawy roszczeniowe podopiecznych,
Szanse	Zagrożenia
1. Stworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych działających na rzecz rodziny,	1. Pogarszanie się stanu zdrowia społeczeństwa, 2. Postępująca degradacja społeczna bezrobotnych, 3. Roszczeniowa postawa części społeczeństwa,

Źródło: opracowane własne GOPS

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Mocne strony	Słabe strony
1. Wsparcie finansowe oraz dofinansowanie do leczenia i zakupu leków, 2. Oferta sportowo-rekreacyjna, 3. Utworzenie Klubu Seniora, 4. Dobry dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji oraz możliwość dowozu tych osób do placówek szkolnych,	1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, 2. Niewystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych, 3. Brak dostatecznej bazy dla usług rehabilitacyjnych,
Szanse	Zagrożenia
1. Dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do szkolnictwa, 2. Likwidacja barier architektonicznych,	1. Ograniczona liczba ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami, 2. Brak edukacji o problematyce

3. Pozyskiwanie środków unijnych na pomoc osobom niepełnosprawnym, 4. Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,	niepełnosprawności,
---	---------------------

Źródło: opracowanie własne GOPS

Alkoholizm

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2. Profilaktyka, 3. Punkt Terapii Uzależnień, 4. Współpraca z pedagogami szkolnymi, 5. Współpraca z Policją i kuratorami sądowymi, 6. Wsparcie finansowe na wypoczynek letni dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem, 7. Stałe środki finansowe na działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak organizacji pozarządowych, które wspierają osoby uzależnione, 2. Brak świetlic socjoterapeutycznych na terenie Gminy, 3. Łatwy dostęp do alkoholu, 4. Niekonsekwencja w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnąca świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami, 2. Współpraca w zakresie ograniczania zjawisk patologicznych różnych podmiotów i instytucji, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, 2. Wzrost zjawiska przemocy domowej, 3. Konieczność dobrowolnych deklaracji leczenia, 4. Osłabione więzi rodzinne, rozpad rodziny,

3. Rozwój wolontariatu i społecznych grup wsparcia,

Źródło: opracowanie własne GOPS

Przemoc domowa

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy,2. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego,3. Poziom bezpieczeństwa w Gminie,4. Dobra dostępność do służb działających na rzecz osób pokrzywdzonych,	<ol style="list-style-type: none">1. Deficyt placówek resocjalizujących dla nieletnich, domów dla samotnych matek,2. Niewielkie możliwości odizolowania sprawcy przemocy domowej od pozostałych członków rodziny,
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja zadań wynikających z przyjętego Programu Przeciwdziałania Przemocy,	<ol style="list-style-type: none">1. Wzrost zachowań agresywnych wśród młodzieży,2. Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej,

Źródło: opracowanie własne GOPS

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Nowe Ostrowy na lata 2021-2027

5.1 Misja i cele gminy Nowe Ostrowy w zakresie polityki społecznej

MISJA GMINY W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

**Realizacja potrzeb społecznych gwarancją harmonijnego rozwoju
Gminy Nowe Ostrowy**

CEL STRATEGII

Poprawa sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Nowe Ostrowy oraz polepszenie poziomu życia mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju gminy.

Cel – to stan rzeczy jaki zamierzamy osiągnąć. Cel Strategii przekłada się na cele strategiczne, a te na cele operacyjne.

5.2 System realizacji Strategii

W związku z określonymi problemami społecznymi występującymi w gminie Nowe Ostrowy wytyczone zostają następujące obszary priorytetowe, cele strategiczne i cele operacyjne:

OBSZAR PRIORYTETOWY I – POLITYKA WOBEC OSÓB BEZROBOTNYCH

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

W Gminie Nowe Ostrowy obserwuje się duży udział osób bezrobotnych korzystających z różnych form pomocy społecznej

CEL STRATEGICZNY I

Wspieranie aktywności osób bezrobotnych na rynku pracy

CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Poprawa działań aktywizujących wobec osób bezrobotnych
2. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych i ich rodzin

Cel operacyjny	Działania	Harmonogram realizacji	Instytucja koordynująca	Partnerzy	Źródła finansowania
Poprawa działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych	Stała współpraca z PUP w Kutnie w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy	Zadanie ciągle 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Samorząd gminny, PUP	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

	Nowe Ostrowy w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego				
	Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Samorząd gminny	PUP, GOPS	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Zbieranie i udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy na terenie powiatu kutnowskiego	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	PUP, Samorząd gminny	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Promocja szkolnictwa wyższego oraz pozostałych form zdobywania i rozszerzania poziomu rozwoju zawodowego	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, PUP	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
Wielowymiar owe wsparcie	Udzielanie osobom i	Zadanie ciągłe	Gminny Ośrodek	Placówki oświatowe,	Budżet gminy i

osób bezrobotnych	rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	2021-2027	Pomocy Społecznej	Samorząd gminny, PCPR w Kutnie, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe	źródła zewnętrzne
	Przeciwdziałanie uzależnieniu od instytucji pomocy społecznej	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Samorząd gminny, organizacje pozarządowe	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Prac socjalna prowadzona z osobami bezrobotnymi	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Samorząd gminny, PUP	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Pomoc psychologiczna dla osób bezrobotnych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Samorząd gminny, PUP, PCPR	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

Beneficjenci

1. Osoby bezrobotne
2. Rodziny osób bezrobotnych
3. Środowisko osób bezrobotnych

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

1. Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych

2. Zmniejszenie skali wykluczenia społecznego
3. Wsparcie różnorodnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy
4. Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych

Uwarunkowania

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej, edukacji i promocji przedsiębiorczości;
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty;

OBSZAR PRIORYTETOWY II – POLITYKA WOBEC OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

Bardzo ważnym problemem tej grupy społecznej jest dostęp do usług medycznych, rehabilitacyjnych i różnych form opieki. Realizacja tego celu strategicznego umożliwi zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym i włączy ich na nowo do życia społecznego.

CEL STRATEGICZNY

Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym

CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Stworzenie osobom starszym i niepełnosprawnym sprawnego systemu wsparcia oraz warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
2. Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych.

Cel operacyjny	Działania	Harmonogram realizacji	Instytucja koordynująca	Partnerzy	Źródła finansowania
Stworzenie osobom starszym i niepełnosprawnym sprawnego systemu wsparcia oraz warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Diagnoza ilości, rodzaju i stopni niepełnosprawności mieszkańców Gminy	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Zdrowia	Placówki oświatowe	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Utworzenie wolontariatu socjalnego do	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy	Placówki oświatowe, Samorząd	Budżet gminy i źródła

	pomocy osobom starszym		Społecznej, Ośrodek Zdrowia	gminny	zewnętrzne
	Realizacja poradnictwa psychologicznego	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Klub Seniora Samorząd gminny	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Rozwój różnorodnych form aktywizacji osób starszych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Klub Seniora, Świetlica Środowiskowa	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, Związek Emerytów i Rencistów	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych	Podejmowanie działań mających na celu organizowanie jednostek administracji publicznej w sposób przyjazny dla osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, Świetlica Środowiskowa, PCPR	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

Beneficjenci

1. Ludzie starsi
2. osoby niepełnosprawne
3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych
4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Wdrożenie celu strategicznego będą odzwierciedlać następujące rezultaty :

- umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym
- rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym
- ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej
- zwiększenie dostępności do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych

Uwarunkowania realizacji celu

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania, umiejętność pozyskania i optymalnego wykorzystania środków.

OBSZAR PRIORYTETOWY III – POLITYKA WOBEC ZAGROŻEŃ WYNIKAJĄCYCH Z UZALEŻNIEŃ, GŁÓWNIIE ALOKOHOLOWYCH

Strategia w tym obszarze zakłada działania w odniesieniu do zagrożeń i wieloaspektowych skutków związanych z uzależnieniami, głównie od alkoholu występującymi w Gminie Nowe Ostrowy

CEL STRATEGICZNY

Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie

CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami;
2. Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. Zapobieganie przestępczości, szczególnie młodzieży

Cel operacyjny	Działania	Harmonogram realizacji	Instytucja koordynująca	Partnerzy	Źródła finansowania
Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami	Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Dokument źródłowy	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Opracowywanie i dystrybucja ulotek	Zadanie ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania	Placówki oświatowe, Samorząd	Budżet gminy i źródła

	promujących zdrowy styl życia	2021-2027	a Problemów Alkoholowych	gminny, GOPS, Ośrodek Zdrowia	zewnętrzne
	Działalność wychowawcza i informacyjna	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywani a Problemów Alkoholowych	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, GOPS, Ośrodek Zdrowia, Policja, Świetlica Środowiskow a	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występują uzależnienia	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Zadanie ciągłe 2021-2027	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Dokument źródłowy	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i w zakresie działań profilaktycznych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, GOPS	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Wspieranie szkół w działaniach mających na celu zapobieganie używania środków psychoaktywnych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, GOPS	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
Zapobieganie przestępczości, szczególnie młodzieży	Popularyzowanie i promowanie zajęć pozaszkolnych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Placówki oświatowe	Samorząd gminny, GOPS, kuratorzy sądowi	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami sądowymi i pracownikami socjalnymi na rzecz	Zadanie ciągłe 2021-2027	Placówki oświatowe	Samorząd gminny, GOPS, kuratorzy sądowi, Policja	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

	ograniczenia skali przestępczości				
--	---	--	--	--	--

Beneficjenci

1. Osoby uzależnione;
2. Rodziny osób uzależnionych;
3. Dzieci i młodzież;
4. Rodziny, w których występuje przemoc;
5. Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
6. Organizacje pozarządowe;
7. Nauczyciele;

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży
2. Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego
3. Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z uzależnieniami i przemocą w rodzinie
4. Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych

Uwarunkowania realizacji celu

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz propagowania zdrowego stylu życia bez używek
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty

3. Dobrze przygotowana kadra oświatowa, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji i innych instytucji współpracujących

OBSZAR PRIORYTETOWY IV – POLITYKA WOBEC RODZINY

W Gminie Nowe Ostrowy obserwuje się zjawisko rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojąca jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Nowe Ostrowy. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY

Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu

CELE OPERACYJNE – KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

1. Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie
2. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny	Działania	Harmonogram realizacji	Instytucja koordynująca	Partnerzy	Źródła finansowania
Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie	Udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny PCPR, kuratorzy sądowi	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowe Ostrowy	Zadanie ciągłe 2021-2027	Dokument źródłowy	GOPS, Placówki oświatowe, PCPR	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Stworzenie możliwości korzystania przez rodziców z pomocy psychologicznej	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Placówki oświatowe, Samorząd gminny, PCPR	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Samorząd gminny, GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	Organizowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Samorząd gminny, GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy i źródła zewnętrzne
	Wspieranie działalności istniejących świetlic	Zadanie ciągłe 2021-2027	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Samorząd gminny, GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy i źródła zewnętrzne

Beneficjenci

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
3. Dzieci i młodzież

Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

Uwarunkowania realizacji celu

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą :

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów;
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania;

6. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

6.1. System wdrażania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie ewaluacja opierająca się na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o przebiegu procesu, jego skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój wieloletni charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych i społecznych oraz elastyczności w dostosowywaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno – gospodarczych.

Przy wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowe Ostrowy na lata 2021-2027 przyjmuje się następujący harmonogram prac:

Lp	Zadania	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne
1	Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy na lata 2021-2027	Do końca czerwca 2021r.	Rada Gminy Nowe Ostrowy
2	Publikacja Strategii w BIP Gminy Nowe Ostrowy	Do końca czerwca 2021r.	Kierownik ds. kadr i promocji
3	Powołanie Zespołu ds. Wdrożenia	Do końca sierpnia	Wójt Gminy Nowe

	Strategii	2021r.	Ostrowy
4	Wyznaczenie poszczególnym pracownikom GOPS obowiązków przy wdrożeniu Strategii	Do końca września 2021r.	Kierownik GOPS
5	Opracowanie zasad funkcjonowania Zespołu ds. Wdrożenia Strategii	Do końca września 2021r.	Kierownik Zespołu ds. Wdrożenia Strategii
6	Opracowanie systemu monitoringu, ewaluacji, promocji zasad aktualizacji	Do końca 2021r.	Zespół ds. Wdrożenia Strategii
7	Opracowanie corocznego raportu z postępów wdrożeniowych	Cyklicznie co roku	Zespół ds. Wdrożenia Strategii
8	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii	Do końca 2027r.	Zespół ds. Wdrożenia Strategii
9	Przyjęcie raportu z realizacji Strategii	Do końca stycznia 2028r.	Wójt Gminy Nowe Ostrowy

6.2 Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

CELE STRATEGICZNE I ICH REALIZACJA

Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Ostrowy na lata 2021-2027 oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Zespół ds. Wdrożenia Strategii, który zostanie powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Nowe Ostrowy zgodnie z przyjętym harmonogramem wdrażania Strategii.

Do zadań Zespołu wdrożeniowego należy :

- opracowanie reguł funkcjonowania zespołu wdrażającego
- zidentyfikowanie partnerów do realizacji poszczególnych zadań
- opracowanie systemu monitoringu
- opracowanie systemu ewaluacji

- opracowanie zasad aktualizacji Strategii
- opracowanie zasad działań promocyjnych
- opracowanie mierników postępów wdrożeniowych
- opracowywanie corocznego raportu z postępów wdrożeniowych
- opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii.

Monitoring wdrażania strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania. Z posiedzeń Zespołu Wdrożeniowego należy przygotowywać protokół, zawierający ustalenia podjęte na ww. posiedzeniach.

W przypadku ujawnienia problemów związanych z wdrażaniem Strategii Zespół Wdrożeniowy powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii , a jej rzeczywistym wykonaniem powinny być szczegółowo wyjaśnione w przedstawianych raportach.

EWALUACJA

Nieodłącznym elementem procesu zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest także ewaluacja skuteczności podejmowanych działań. Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Bieżąca ewaluacja będzie odbywać się na posiedzeniach Zespołu Wdrożeniowego. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Wójtowi Gminy Nowe Ostrowy. Podstawą oceny Strategii będzie zestaw wskaźników specyficzny dla każdego działania, a także porównywanie planowanego harmonogramu z rzeczywistymi wartościami. Zespół Wdrożeniowy opracuje szczegółowy system ewaluacji Strategii zgodnie z harmonogramem wdrożenia Strategii.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym , spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Nowe Ostrowy. W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na

wniosek rady Gminy czy Wójta Gminy Nowe Ostrowy. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnym mieszkańcom czy ich grup, a także Zespołu Wdrożeniowego. Zmiana działań, o których mowa w Strategii może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Jacek Oleskiński